

Sygn. akt V CZ 69/06

POSTANOWIENIE

Dnia 6 października 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marek Sychowicz (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa A.G.

przeciwko M.G. i G.G.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 6 października 2006 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 4 lipca 2006 r., sygn. akt [...],

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną powoda A.G. od wyroku tego Sądu z dnia 15 grudnia 2005 r. W uzasadnieniu swojego postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, że wniosek powoda o zwolnienie go od obowiązku uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej został oddalony postanowieniem z dnia 19 maja 2006 r., którego odpis pełnomocnik powoda otrzymał w dniu 25 maja 2006 r. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w tej sytuacji, zgodnie z art. 130² § 3 k.p.c., pełnomocnik powoda powinien, bez osobnego wzywania, uiścić opłatę stosunkową należną na podstawie art. 101 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, najpóźniej w terminie tygodniowym od otrzymania odpisu wspomnianego wyżej postanowienia, oddalającego wniosek o zwolnienie powoda od opłaty sądowej, tj. do dnia 1 czerwca 2006 r.

W zażaleniu na to postanowienie powód zarzucił naruszenia art. 101 ust. 3 ust. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz sprzeczność istotnych ustaleń Sądu ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym poprzez przyjęcie, że po stronie powoda brak przesłanek do zwolnienia go od opłaty od skargi kasacyjnej. Podnoszące te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie. Trafnie Sąd Apelacyjny uznał, że w rozpoznawanej sprawie do opłaty sądowej od wniesionej w dniu 14 marca 2006 r. skargi kasacyjnej mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398), co znajduje uzasadnienie w art. 149 ust. 1 powołanej ustawy. Wbrew odmiennej opinii tego Sądu brak natomiast podstaw, aby uznać że w razie wydania postanowienia o odmowie zwolnienia od obowiązku wniesienia należnej opłaty od skargi kasacyjnej, strona działająca przez pełnomocnika ma obowiązek uiszczenia, bez osobnego wezwania, należną opłatę najpóźniej w terminie tygodniowym od otrzymania odpisu postanowienia oddalającego jej wniosek o zwolnienie od

kosztów sądowych. Wprawdzie z art. 130² § 3 k.p.c. wynika obowiązek strony działającej, tak jak w niniejszej sprawie przez adwokata, do uiszczenia bez wezwania, opłaty stałej lub stosunkowej należnej od skargi kasacyjnej, to w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, brak podstaw do zastosowania tego przepisu.

Przepis art. 130² § 3 k.p.c. wprowadza wyjątkowe uregulowanie, które może mieć zastosowanie tylko do sytuacji w nim opisanej. Jako przepis szczególny nie podlega zaś wykładni rozszerzającej. Skoro mowa w nim o konieczności uiszczenia należnej opłaty od skargi kasacyjnej wnoszonej przez profesjonalnego pełnomocnika, to nie można stosować go do sytuacji, gdy skarga kasacyjna mogła zostać wniesiona bez opłaty. Z taką zaś sytuacją mamy do czynienia, gdy wraz ze skargą został złożony wniosek o zwolnienie od należnej od niej opłaty. W razie gdy wraz ze skargą kasacyjną został złożony wniosek o zwolnienie strony od należnej od niej opłaty sądowej, to ma ona prawo złożyć skargę kasacyjną bez należnej opłaty, gdyż nie wie jaka ta opłata będzie albo nawet czy w ogóle powstanie obowiązek wniesienia opłaty po jej stronie. Jeżeli by uznać, iż pomimo złożenia takiego wniosku istnieje obowiązek wniesienia należnej opłaty stałoby to w rażącej sprzeczności, z mającą swoje wyraźne podstawy prawne (art. 101 do 118 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych) instytucją zwolnienia od kosztów sądowych. Stanowisko Sądu Apelacyjnego prowadzi zaś do wniosku, że strona bez względu na wynik postępowania w sprawie zwolnienia od kosztów sądowych, jest obciążona obowiązkiem uiszczenia należnej opłaty sądowej. W konkluzji tej części rozważań stwierdzić więc należy, że w rozpoznawanej sprawie nie zachodzi sytuacja opisana w art. 130² § 3 k.p.c., gdyż przepis ten niewątpliwie może znaleźć swoje zastosowanie tylko, gdy w chwili wnoszenia skargi kasacyjnej istnieją przesłanki do obliczenia wysokości należnej od niej opłaty stałej lub stosunkowej.

Brak także podstaw prawnych do przyjęcia, że pełnomocnik strony ma obowiązek w ciągu siedmiu dni po otrzymaniu postanowienia o odmowie zwolnienia strony od kosztów sądowych, wnieść opłatę należną od kasacji bez osobnego wzywania. Postanowienie o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych zapada na posiedzeniu niejawnym. Zgodnie z art. 360 k.p.c. jest ono skuteczne z chwilą podpisania sentencji. Brak więc jakiegokolwiek podstawy prawnej, aby skuteczność

tego postanowienia łączyć z faktem doręczenia go stronie. Uznanie przez Sąd Apelacyjny, że powód powinien wnieść należną opłatę w ciągu 7 dni od otrzymania takiego postanowienia jest więc zupełnie dowolne i nie znajduje podstawy w przepisach k.p.c. regulujących wnoszenie opłat sądowych.

Podniesione wyżej wątpliwości związane z możliwością stosowania art. 130² § 3 k.p.c. w sytuacji, gdy strona wraz ze wniesieniem skargi kasacyjnej składa wniosek o zwolnienie jej od kosztów sądowych, prowadzą do wniosku, że z przepisu tego nie można wywodzić obowiązku strony działającej przez wskazanego w nim pełnomocnika, do uiszczania należnej opłaty bez osobnego wzywania. Mając na uwadze, że obowiązek uiszczenia należnej opłaty od skargi kasacyjnej powstaje dopiero z dniem wydania postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych, termin do wniesienia przez stronę należnej opłaty powinien ustalić sąd w skierowanym do niej wezwaniu. Wyznaczanie tego terminu powinno nastąpić zgodnie z art. 130 § 1 k.p.c., gdyż pismo procesowe nie jest opłacone, a brak podstaw dla stosowania w związku z tym innych regulacji przewidzianych w k.p.c.

Podobne stanowisko w kwestii stosowania art. 130² § 3 k.p.c. zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 4 października 2006 r. I CZ 81/06, w którym wskazano, że taki pogląd znajduje swoje uzasadnienie także w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego powstałym na tle przepisów dawnej ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z 13 czerwca 1967 r., których brzmienie nie odbiega zasadniczo od obowiązującej aktualnie w tym zakresie regulacji.

Zażalenie jest także uzasadnione z innego powodu. Ocena przesłanek które zdecydowały o odmowie zwolnienia powoda od obowiązku uiszczenia należnej opłaty nasuwa uzasadnione wątpliwości. Nie jest jasne dlaczego Sąd wziął pod uwagę przychody powoda osiągnięte w 2004 r., a nie te jakie osiąga on w okresie bezpośrednio poprzedzającym wystąpienie z wnioskiem. Tego typu ocena stanu majątkowego powoda narusza przepis art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach w sprawach cywilnych, gdyż uzasadnienie odmowy uwzględnienia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych nie przekonuje, że aktualna sytuacja

majątkowa powoda, a nie ta w jakiej znajdował się on w 2004 r., uniemożliwia mu poniesienie tych kosztów bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla niego i jego rodziny.

Mając na względzie powyższe Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzekł jak w sentencji.